

Elh - v súvislosti s heslom *Alah v histórii: Natabejci*, potomkovia *Abrahámovho* prvorođeného syna *Izmaela* (ktorého mu porodila otrokyňa *Hagar*) pravdepodobne uctievali *Alaha* aj pod inými menami, ako napr. *Elh*, *Alh*; okrem *Alaha* priniesli Natbejci do *Sýrie* aj kult *Hubala*, veľké mužské božstvo

Eli - veľkňaz zo šilošského chrámu, ktorý vychoval budúceho proroka *Samuela*, ktorého mu zverili rodičia *Chana* a *Elkana*



G. van den Eeckhout: Chana a jej manžel Elkána s veľkňazom Eli a svojim synom Samuelom (1665)



G. van den Eeckhout: Chana odovzdáva malého Samuela Elimu (17.st.)

Eliáš - biblický prorok z 10.-9.st.pr.Kr., ktorý vystupoval proti uctievaniu pohanského (*semitského*) boha *Baala* (pozri *Karmel*); jeho život je opradený početnými zázrakmi: zvädzanie ohňa z nebies (*Eliášov oheň*), zosielenie dažďa, sucha; jeho *plášť* rozdelil vody *Jordánu*, na nebesá vstúpil na voze *ohnivom* so záprahom (v typológii „*Concordia veteris et novi testamenti*“ porovnávaný s *nanebovstúpením Krista*); *atribútom* Eliáša je *orol*; ďalej *kliešte* so žeravým uhlíkom (*Hall*); pozri *Premena Pána*; *Posledná večera* (*Hall*); *Henoch*, *Baal-Zebúl* (*Nový biblický slovník*)

<http://www.tali-virtualmidrash.org.il/SearchResultsEng.aspx?ts=14>

https://www.google.sk/search?q=eli%C3%A1%C5%A1ov+ohe%C5%88&espv=2&biw=1850&bih=995&tbm=isch&imgil=EF-f-3hGULqkuM%253A%253B7Ypy2XpJIHFwaM%253Bhttp%25253A%25252F%25252Fwww.astronomie.cz%25252F2009%25252F09%25252Feliassuv-ohen%25252F&source=iu&pf=m&fir=EF-f-3hGULqkuM%253A%252C7Ypy2XpJIHFwaM%252C_&usg=_9NwuDiYHAXiCI0Vx1dNtem1-PeQ%3D&ved=0CDMQyjdqFQoTCMW8o4zm78gCFcFxFaodsFYApA&ei=UFI2VsXULsHjUbHtg6AK#tbn=isch&tbs=rimg%3ACa4oRRWSsR6NIjhz9r0tQYJJFeU6Zk9VEhDVWTjIhOwzRycRO4flcWmjNUuphwcBvzUb_1ykXD69jtKEa2FfJJ7mcbCoSCXP2vS1BgkkVEc2k95MkMFm1KhIJ5TpmT1USENURWuaT6suBij8qEgIzOMiE7DNHJxGYWk4okBV-SyoSCRE7h-VxaaM1ERwnueDdmjm-KhIJS6mHBwG_1NRsRafEOfIS8eLUqEgn_1KRcPr2O0oRH1QGWP2aHrKioSCRrYV8knuZxsEXGowBUG8_1qj&q=eli%C3%A1%C5%A1ov%20ohe%C5%88&imgrc=wHtUBK7gxQr-IM%3A



Prorok Eliáš obetuje dvoch býkov (stredoveká miniatúra)



Eliáš stúpa v ohnivom voze na nebesá sledovaný Elíšou (stredoveká miniatúra)



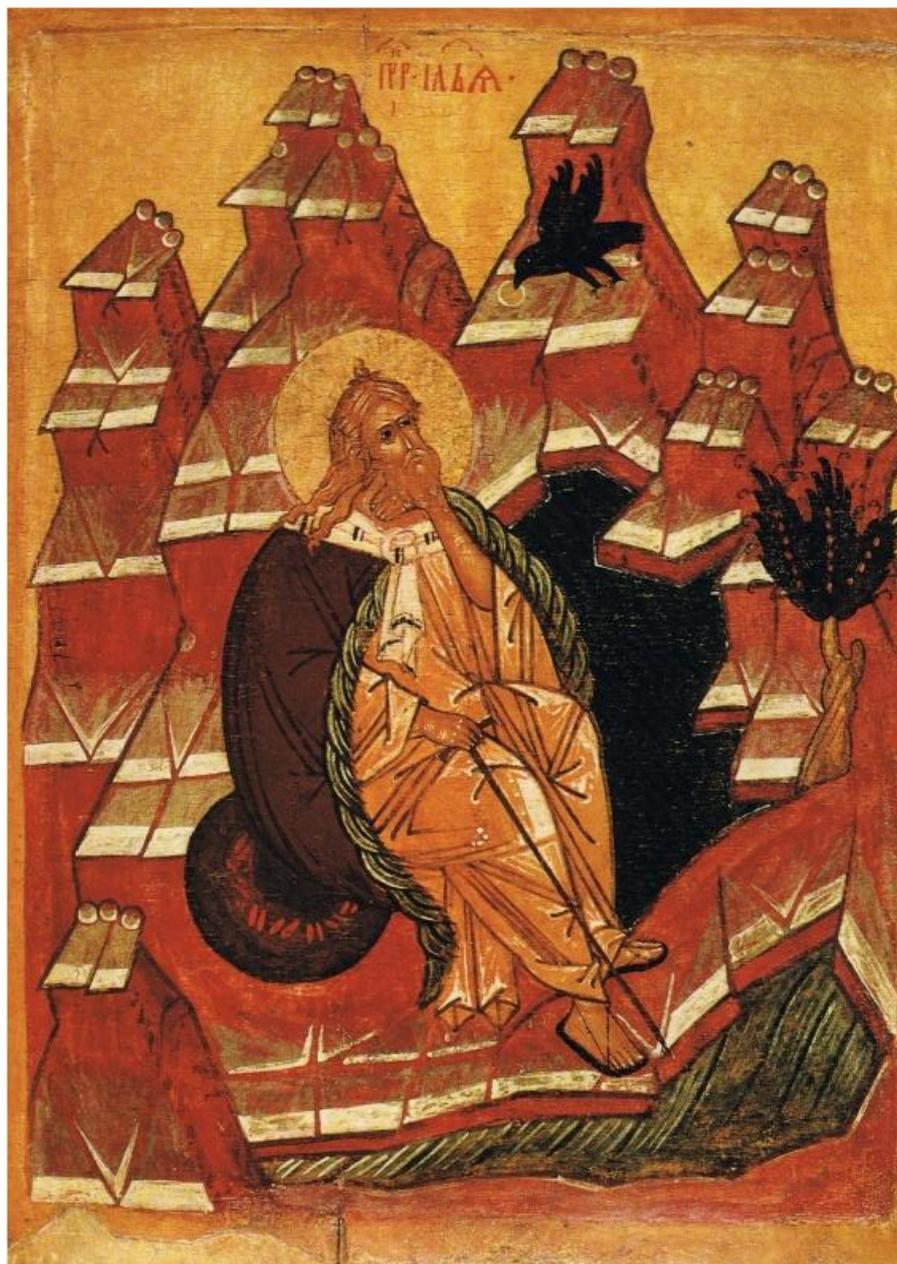
Eliáš stúpa v ohnivom voze na nebesá sledovaný Elišou (ikona, pskovská škola 13.-14.st.)



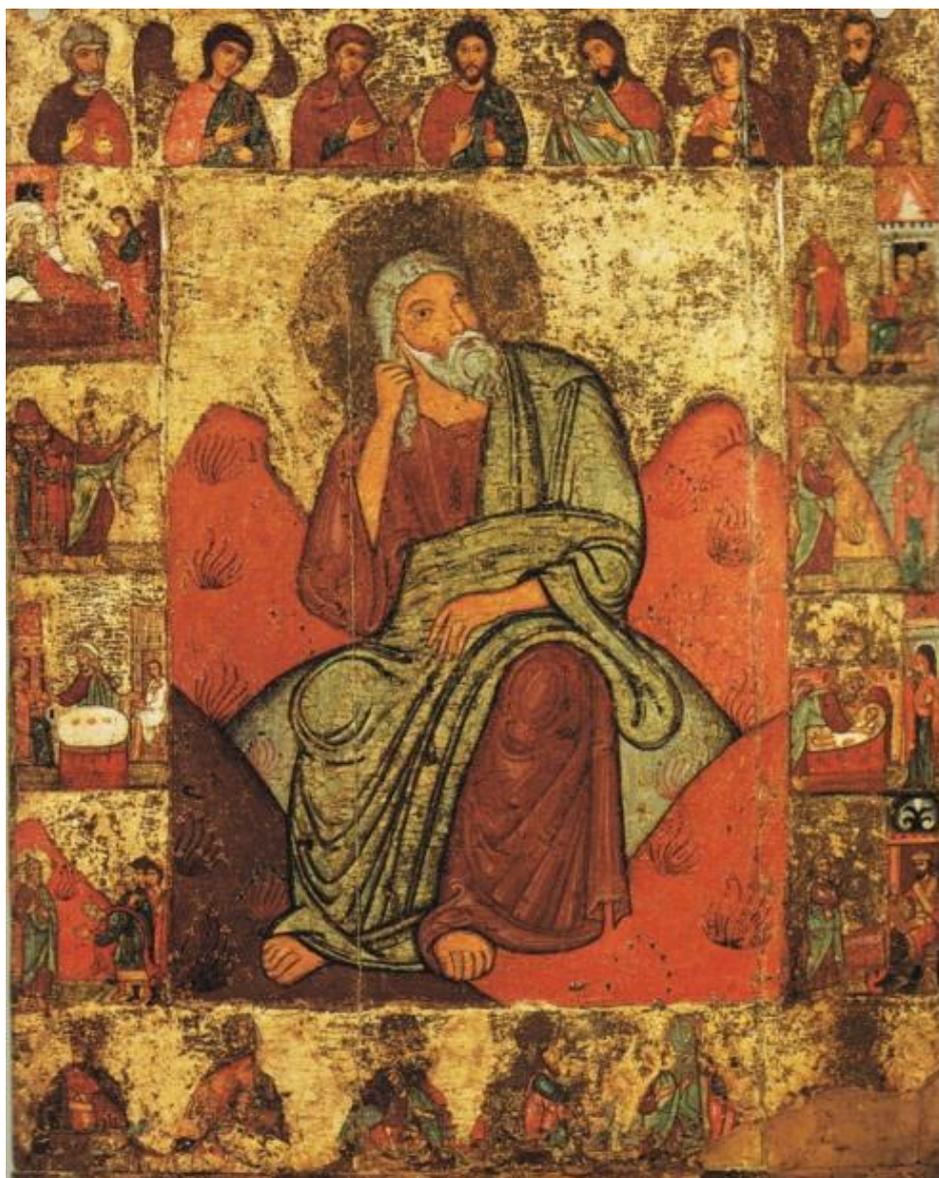
Eliáš ide na svojom voze do neba (Koninklijke Bible, 1290-1300)



M. Wolgemut, W. Pleydenwurff, H. Schedel: Eliáš na ohnivom voze a Elizeus (kolorovaný drevoryt, Norimberská kronika, 1493)



Prorok Eliáš na púšti živený havranom (ikona, 15.-16.st.)



„Prorok Eliáš s životom“ (íkona z usadlosti Vybuty pri Pskove, zač. 14.st.)



Nanebovzatie proroka Eliáša (bulharská ikona, 18.st.)



Theodore Poulakis: Nanebovzatie proroka Eliáša a scény z jeho života (kostol sv. Eliáša v Áno Korakiana na Korfu, 2.pol. 17.st.)



F. Zubov: Prorok Eliáš (ikona, 17.st.)



J. Saenredam podľa A. Bloemaerta: Prorok Eliáš prichádza do Sarepty a nájde vdovu zberať raždie (rytina, 16.-17.st.)



Nicolaes Berchem: Prorok Eliáš kŕmený havranom (delfská fajansa, 1658)



A. Waterloo: Eliáš na púšti (lept, 17.st.)



W. Pannaeus podľa P. P. Rubensa: Eliáš kŕmený anjelom (1631)



J. Wierix: Prorok Eliáš unášaný na ohnivom voze (rytina, 17.-18st.)



H. Goudt podľa A. Elsheimera: Stretnutie proroka Eliáša s Ardiasom (rytina a lept, 16.st.)



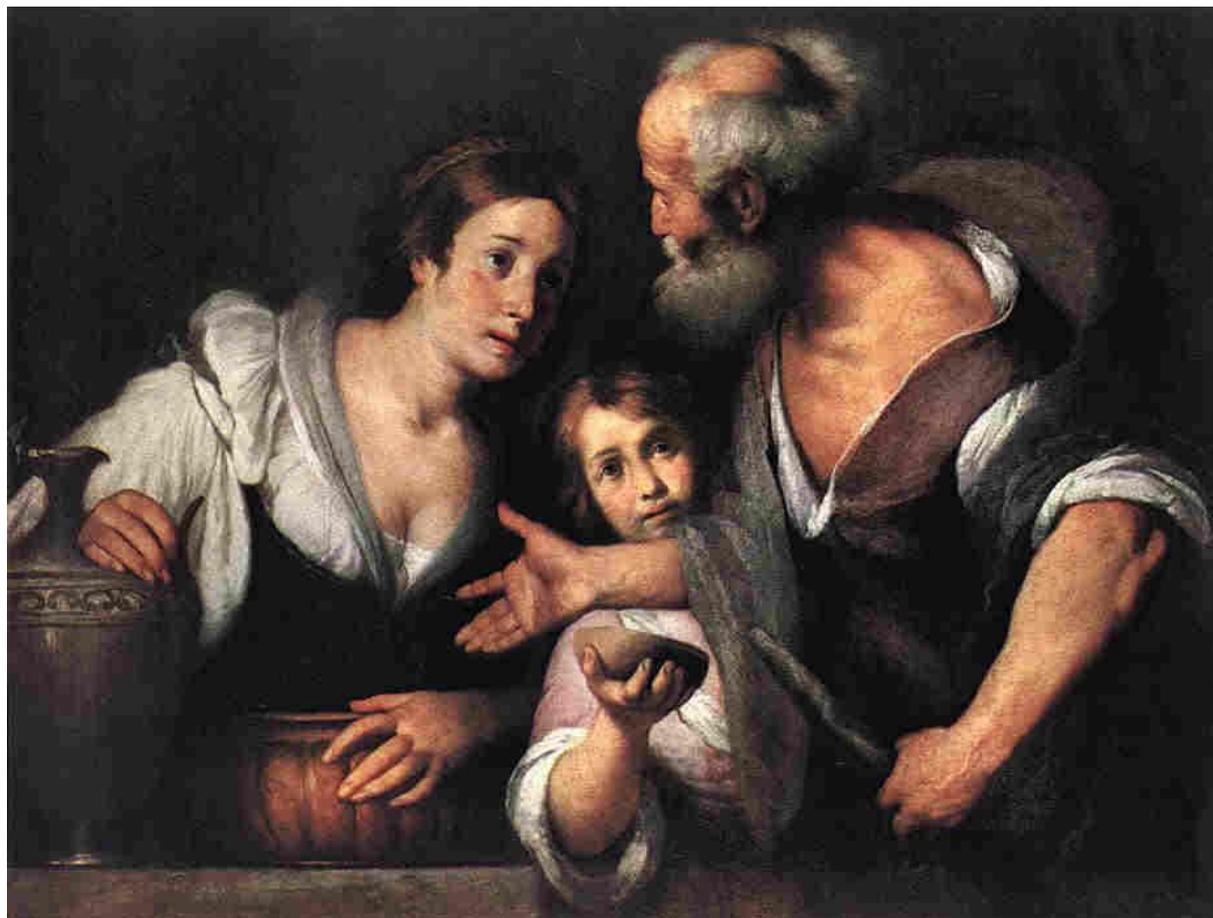
D. Volterra: Prorok Eliáš (1550-1560)



L. Giordano: Eliáš a vdova Sarepta (17.st.)



J. de Wet Willemszoon: Eliášova obeť bohu na hore Karmel (1640-1650)



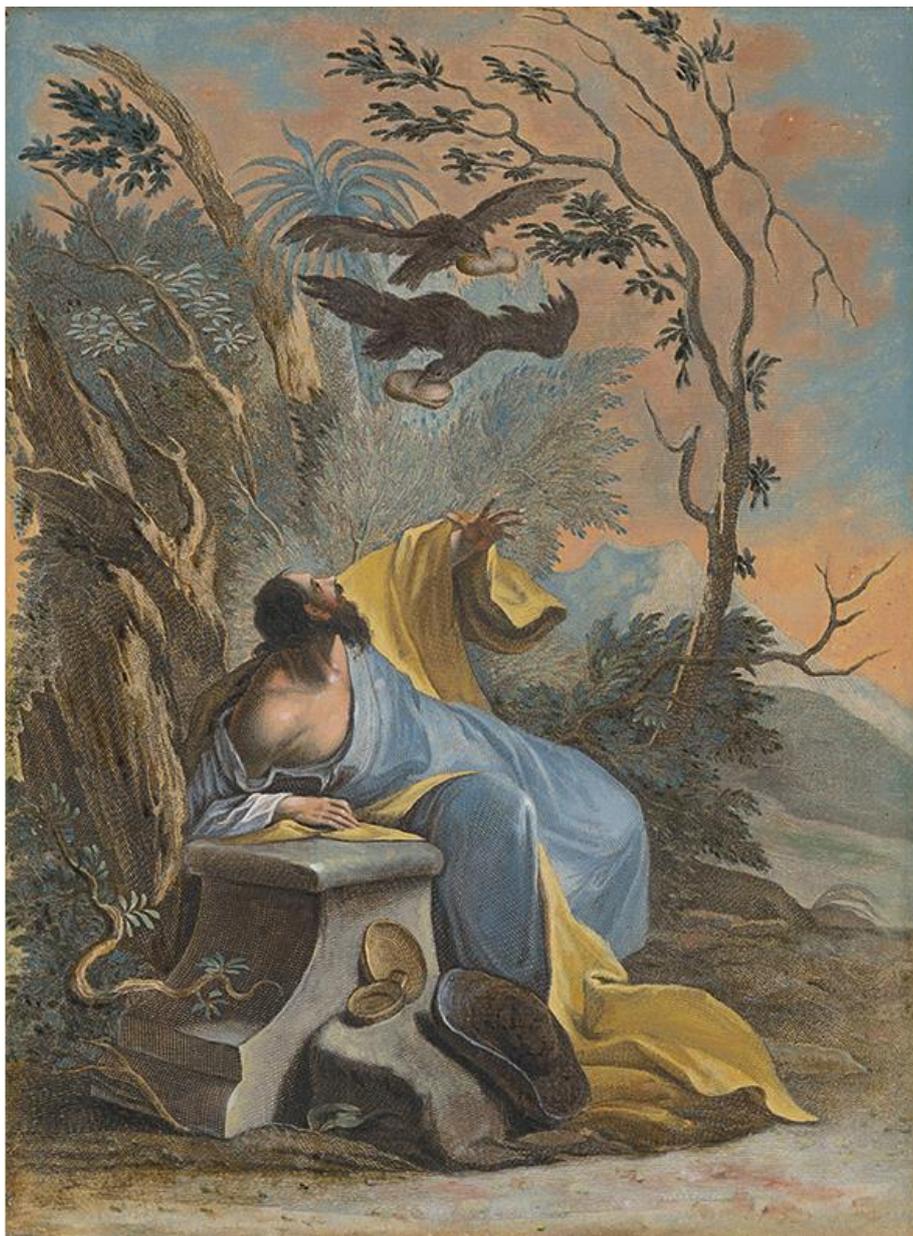
Autor neuvodený: Eliáš a vdova zo Sarepty (17.st.)



S. Leclerc: Eliáš v ohnivom voze nad Niagarským vodopádom (lept, 1660-1710)



J. A. Marienhof: Obet' Eliáša (17.st.)



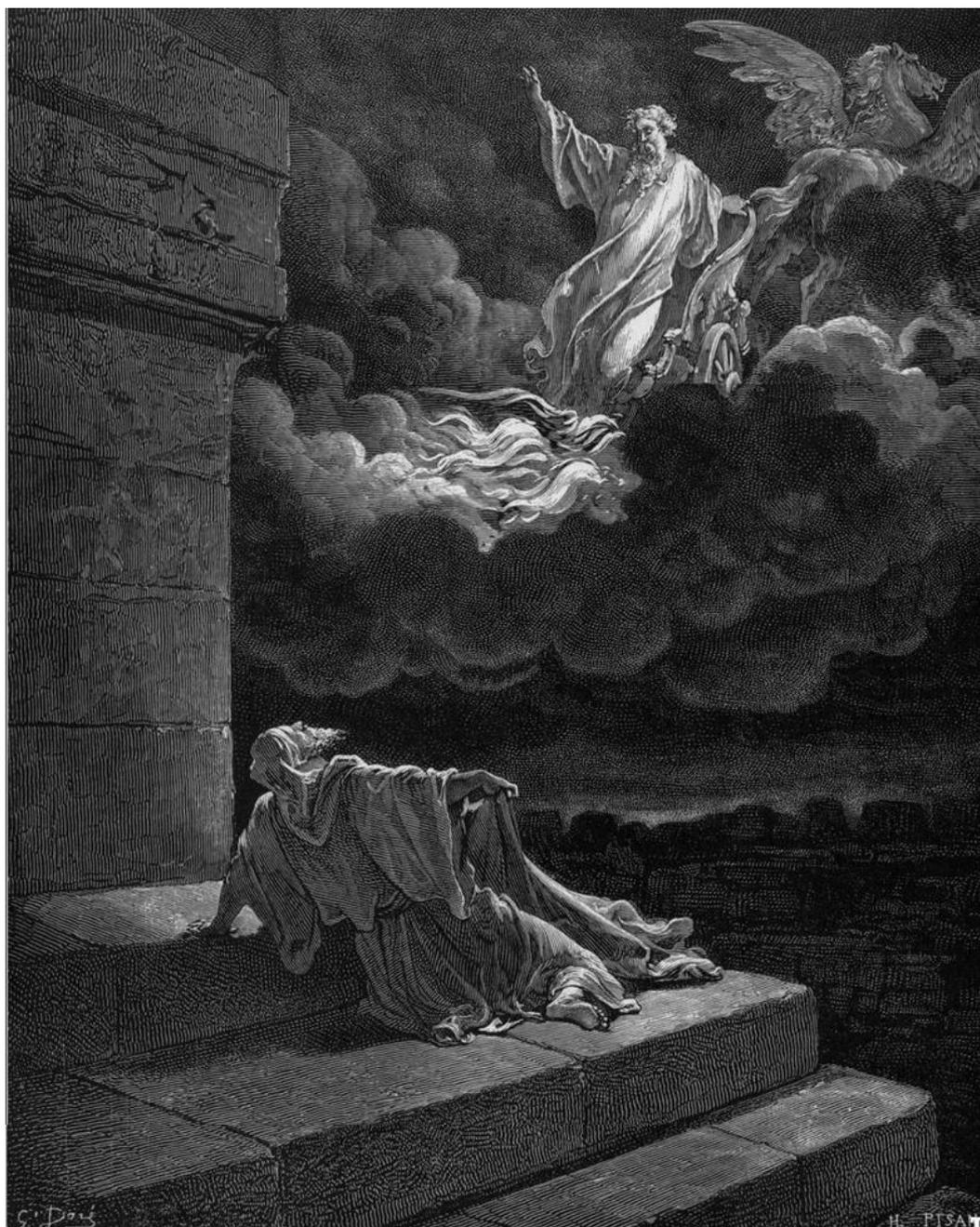
J. G. Hertel ml. (vydavateľ), F. Sigrist (predloha): Eliáš kŕmený havranmi (kolorovaná medirytina, po 1766)



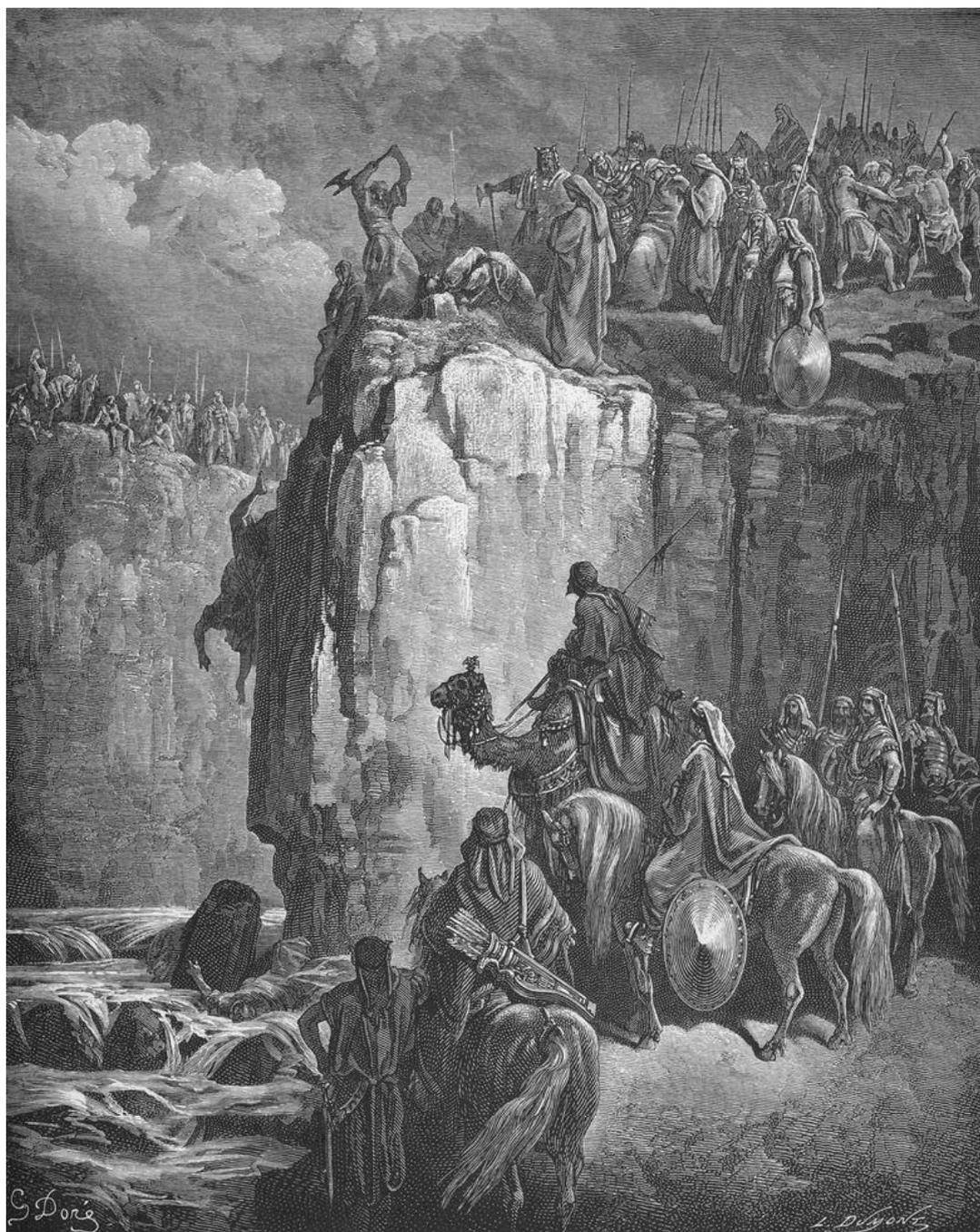
C. Luyken, Ch. Weigel I (vydavateľ): Anjel prináša pecník a krčah vody prorokovi Eliášovi na púšti (kolorovaná medirytina, okolo 1708)



W. Allston: Eliáš v púšti (1818)



G. Doré: Eliáš stúpa do neba na ohnivom voze (drevoryt, 1866)



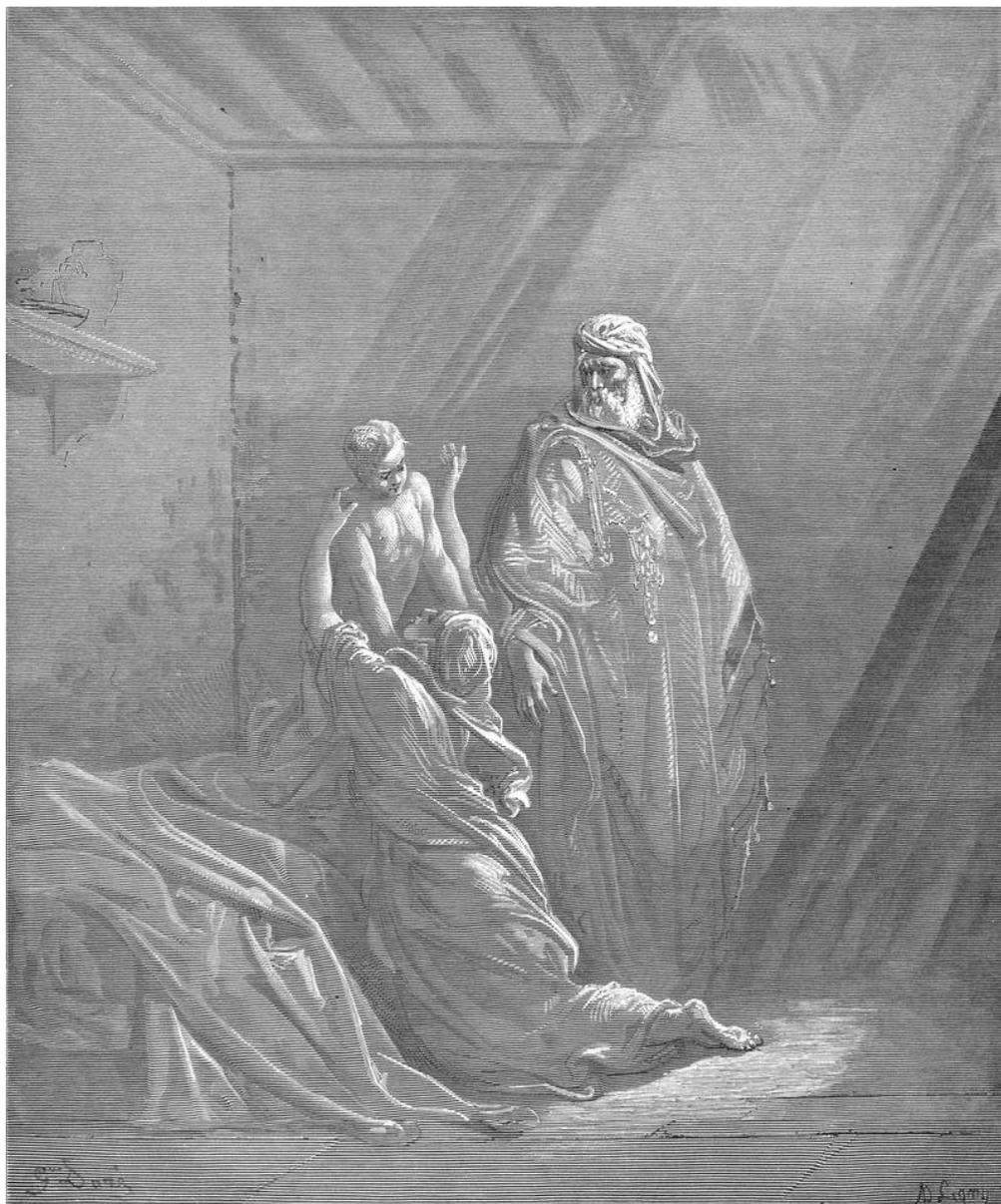
G. Doré: Zabitie Baalových prorokov. Prorok Eliáš zabíja prorokov Baala (drevoryt, 1866)



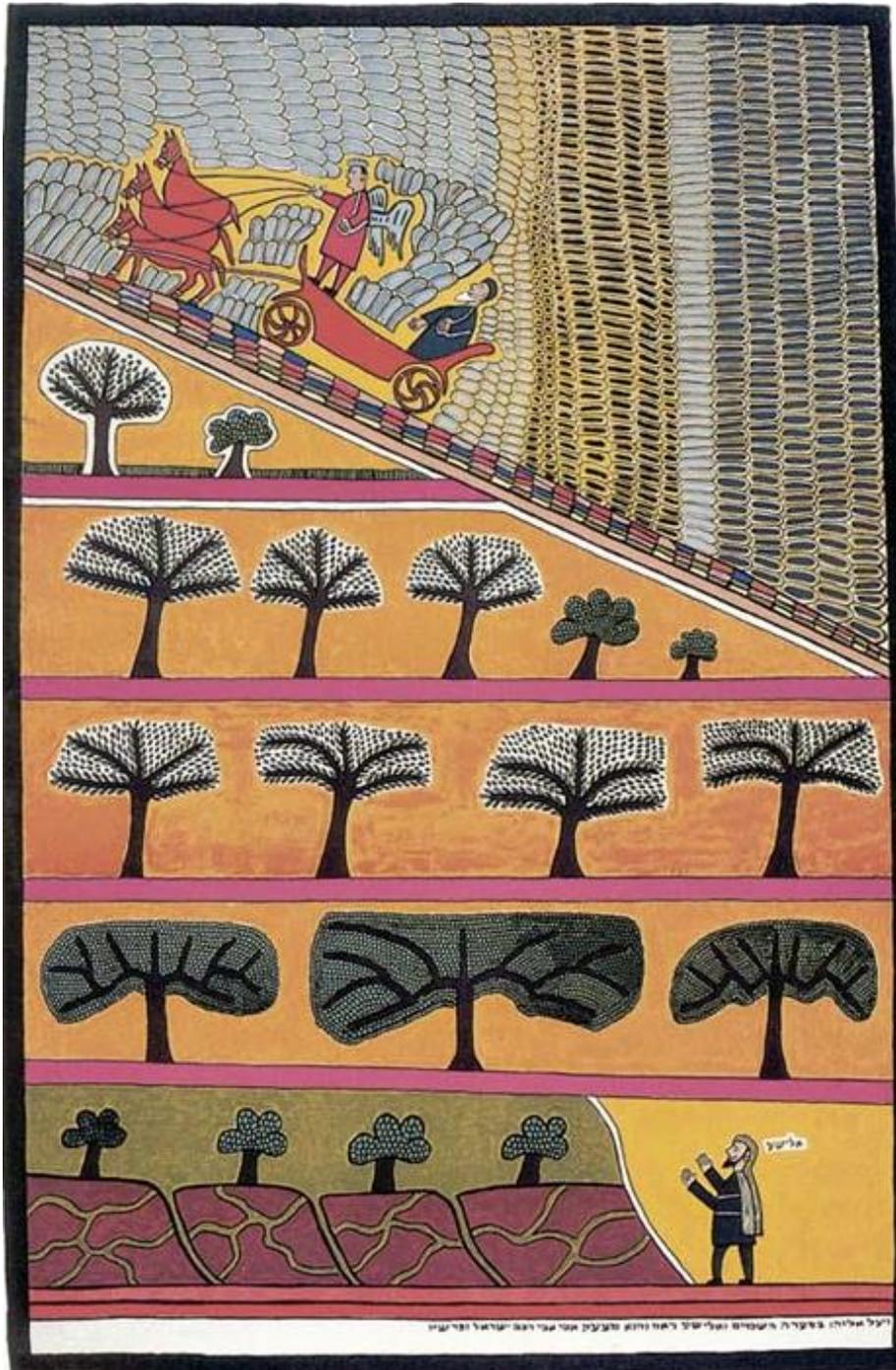
G. Doré: Eliáš zabíja poslov Achaziáša (drevorez, 1866)



G. Doré: Anjel kŕmi Eliáša (drevoryt, 1866)



G. Doré: Eliáš kriesi syna vdovy zo Sarepty (drevoryt, 1866)



S. Safed: Eliáš stúpa do neba (akryl, 2000)

Eliáš navštívený anjelom - Hall: (1Kráľov 19,4-8); Eliáš vyhnaný do *púšte Jezabel*, manželkou izraelského kráľa Achaba; užialený Eliáš si želal zomrieť a uľahol pod tamariškovým krom; zjavil sa mu anjel, priniesol mu jedlo a pitie, ktoré mu dodalo sily, aby pokračoval na ceste púšťou štyridsať dní (porovnaj 40 dní Ježišovho *Pokušenia na púšti*); anjel mu niekedy drží kalich a chlieb ako *symbol eucharistie* (pozri *Posledná večera*: Hall); pozri *biblia*; *symboly číselné: 40*

Eliášov oheň - 1. pozri *Eliáš*
2. pozri *Dioskúrovia*

Eliášov oheň (v astronómii) - hrotový výboj počas búrky, podobný blesku; Eliášov oheň sa rozdeľuje na dva druhy; prvý, krátky, žiari vo farbách modrej až do fialova, a druhý, dlhý, až modravý; výboje sa objavujú n vyvýšených miestach ako napr. hromozvody, stožiare, komíny a krídla lietadiel; vo vzácnejších prípadoch sa tiež môže objaviť na ľudoch, na listí alebo vo vlasoch; často je sprevádzaný praskavým zvukom a bzučaním; vzniká v dôsledku veľmi vysokej koncentrácie

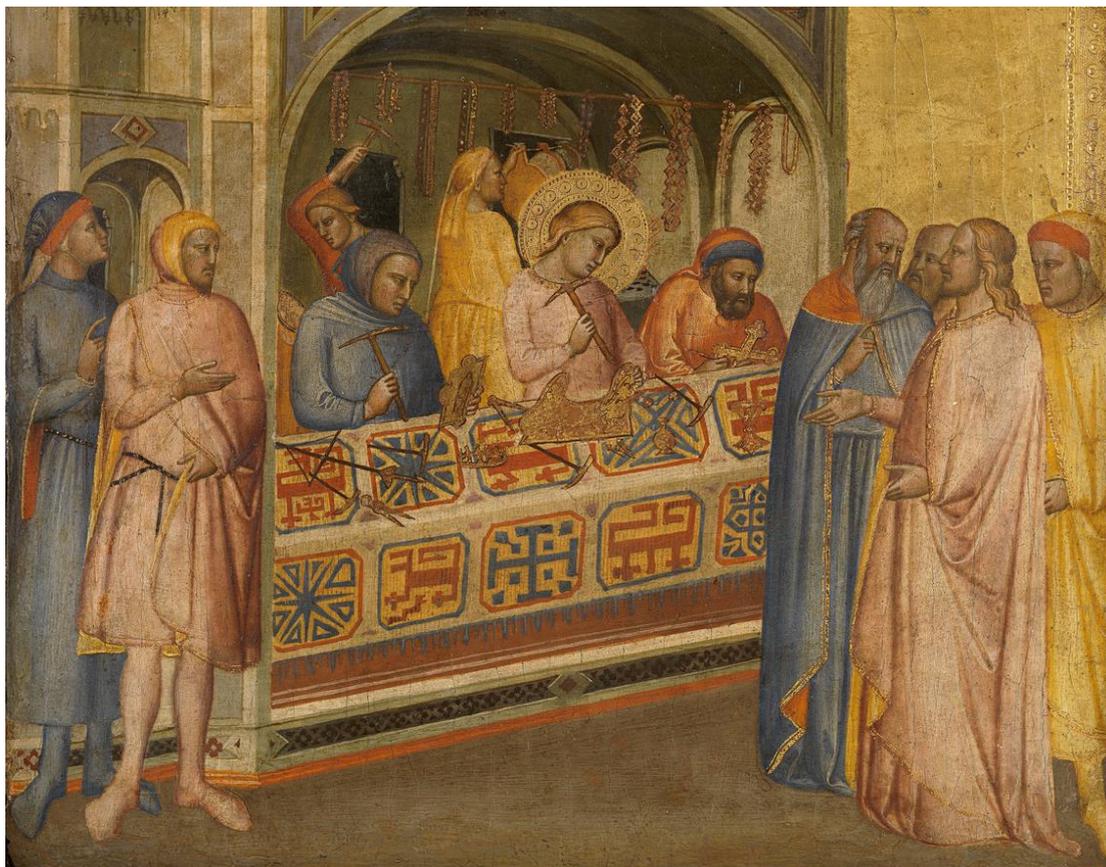
elektrického poľa v ionizovanom vzduchu (preto je najčastejší práve na horách); vzniká pred búrkou, keď elektricky nabité častice stúpajú nahor (búrkový mrak ich „vysáva“); keď sa tento kanál častíc stretne s negatívne nabitými časticami v dolnej časti mraku, je veľká pravdepodobnosť, že udrie blesk; preto je dôležité okamžite opustiť miesto, kde je vidieť tento Eliášov oheň, alebo kde cítiť na rukách a vlasoch tzv. zjezenie chĺpkov, čo značí tok týchto častíc smerom nahor; názov Eliášov oheň tento fyzikálny jav dostal podľa príbehu z 1Kráľovskej (18)

<http://pc.zoznam.sk/majestatne-blesky?page=1#ixzz3qGezACPe>
<http://www.astronomie.cz/2009/09/eliasuv-ohen/>

Elida - historické územie v Grécku na západnom Peloponézu s mestami Olympia, Pylos, *Elis*; pozri *Pelops*, *Augiáš*, *Aretusa*

Eliezer - Elízer

Eligius - (†660); biskup z Noyonu; ako *zlatník* vstúpil do služieb kráľovského pokladníka Bodona a dobré meno si získal nielen vynikajúcimi návrhmi, ale aj hospodárnym využitím materiálu, keď vyrobil dva tróny z kovu, ktorý bol určený na jeden; kráľ Klotar II. (†629) ho povolal do svojich služieb a poveril ho tak, ako jeho nástupca Dagobert I., dekorovaním hrobiek, svätýň, výrobou *kalichov*, *křížov* a *plakiet* (pozri *liturgické nádoby*, *devocionálie*); stal sa *kňazom* a neskôr *biskupom*; bol úspešným *kazateľom* a zakladateľom *kláštorov* v Nyone, *Paríži* a Solignacu; pôsobil ako apoštol v mnohých oblastiach *Flámska*; je mu prisudzovaných veľa *homílií* v ktorej najmä vystríha pred pohanskými *poverami*, *predpoveďami budúcnosti*, sledovaním *osudových* znamení a pred svätením *štvrtka* na počesť *Jupitera*; na sklonku života sa stal poradcom kráľovnej - regentky Bathildy, ktorá bola vyslobodená z otroctva a postupne dosiahla úspech; ich spoločnému vplyvu možno pripísať výnos 58. *synody* v Chalone, ktorý zakázal predaj *otrokov* mimo kráľovstva a trval na tom, aby mohli voľne odpočívať v nedeľu a sviatky; zrejme sa nezachovala žiadna jeho zlatnícka práca, ktorú mu možno jednoznačne prisúdiť; jeho kalich v Chellej zmizel počas Francúzskej revolúcie a je známy z kresieb; chýr o ňom ako o apoštolskom biskupovi i uznávanom remeselníkovi, ktorý sa stal patrónom *zlatníkov*, *kováčov* a *podkúvačov*, rozšíril jeho vplyv od *Pikardie* a *Flámska* po celej Európe (pozri *patrón*); jeho hlavným atribútom je konská *podkova*; podobne ako *Dunstan* i on je zobrazený, ako drží *kliešťami* nos diabla (okno z 13.st. v Angers); možno najmalebnejšie je zobrazený, ako podkúva koňa, ktorému nohu najprv odstránil a potom vrátil na pôvodné miesto (v *staroveku* a *stredoveku* každý svätec musel „dokázať“ svoj titul nejakým *zázrakom*)



Majster Madonny della Misericordia: Sv. Elígus v zlatnickej dielni (tempera na dreve, 1370)

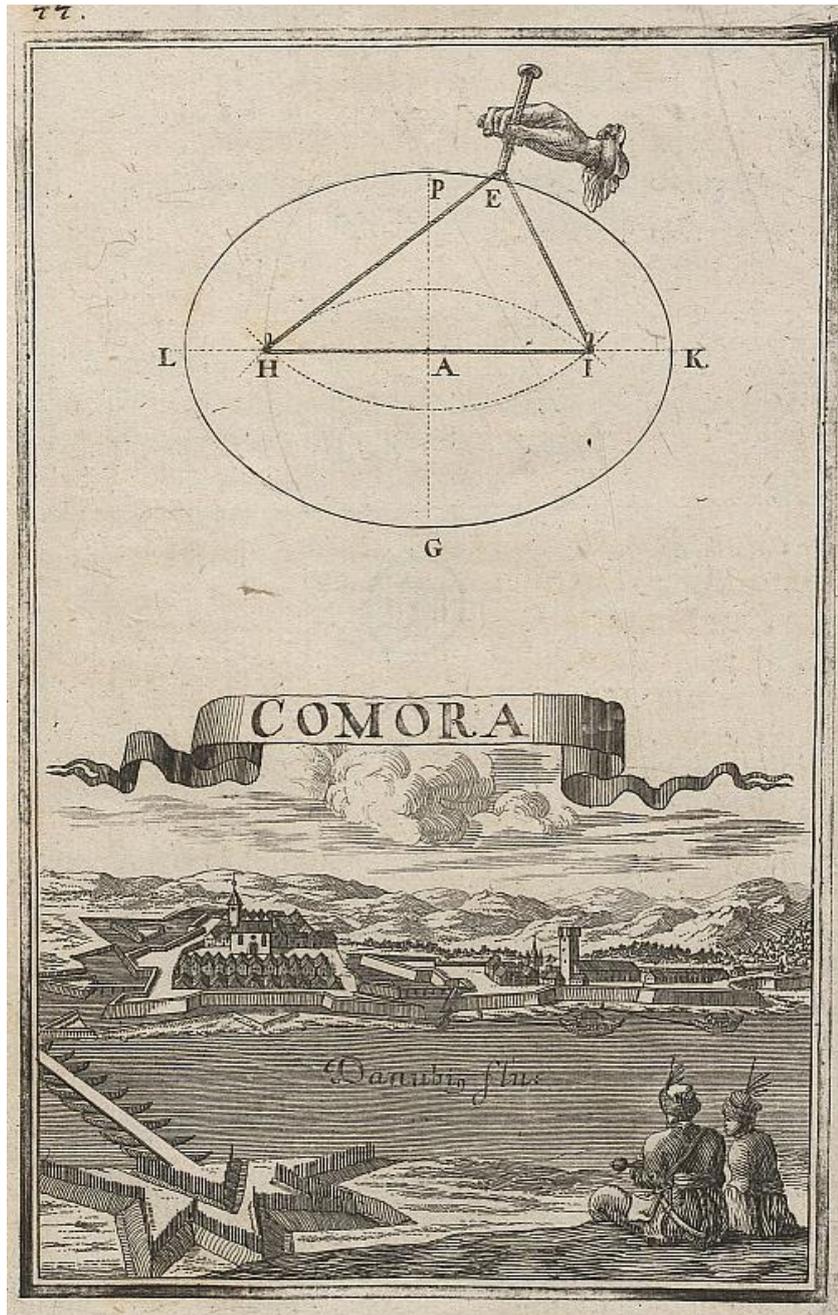


Majster Madonny della Misericordia: Sv. Elígus pred cisárom Chlotharom (1370)



M. Wolgemut, W. Pleydenwurff, H. Schedel: Elígius biskup (kolorovaný drevoryt, Norimberská kronika, 1493)

elipsa/kuželosečka - v *geometrii*: uzavretá *krivka* oválneho tvaru (porovnaj *ovál*); rotáciou elipsy okolo jednej *osi* vzniká *elipsoid*; pozri *manierizmus*, *barok*; *paenula*; *klenba krížová stúpajúca*, *klenba zrkadlová*; *matematika*, *geometria*; tzv. *kódexy Mayov*



A. E. Burkhard: Pevnosť Komárno (rytina, 1698)

elipsograf Fareyov - Fareyov elipsograf

elipsoid - jedna z plôch druhého stupňa, ktorá vzniká rotáciou *elipsy* okolo jednej *osi*; pozri *kalota*, *kupola*/
sféra; *matematika*, *geometria*

eliptický oblúk - oblúk eliptický

Elis - mesto historického územia *Elida*

Elíša - Elízeus

Eliudnir - v starej nórcine Éljúðnir znamená „postriekaný snehovými búrkami“ alebo „zvlhnutý snehom alebo dažďom“; v *severskej mytológii* palác bohyne *Hel*; hala je popisovaná ako vchod, ktorý je vlastne pascou s názvom *Fallandaforad*, čo znamená „upadnúť do nebezpečenstva“; jej posteľ s názvom *Kor* znamená „chorá posteľ“, ktorá má závesy *Blikjandabol*, čo znamená „žiariaca katastrofa“; vnútri tohto paláca sú obrovské ornamenty *Hungr* (Hlad) predstavuje misa, *Sulltr* (Hladomor) je nôž, *Forað* (Prekážka, Zlyhanie) je príšera, *Blíkianda* (Bôľ) ozdoby, *Kor* (lôžko chorých) je posteľ; dvaja služobníci v Eliudnir sa volajú *Ganglati* (Lenivý) a *Ganglöt* (Nedbalý); hala Eliudnir

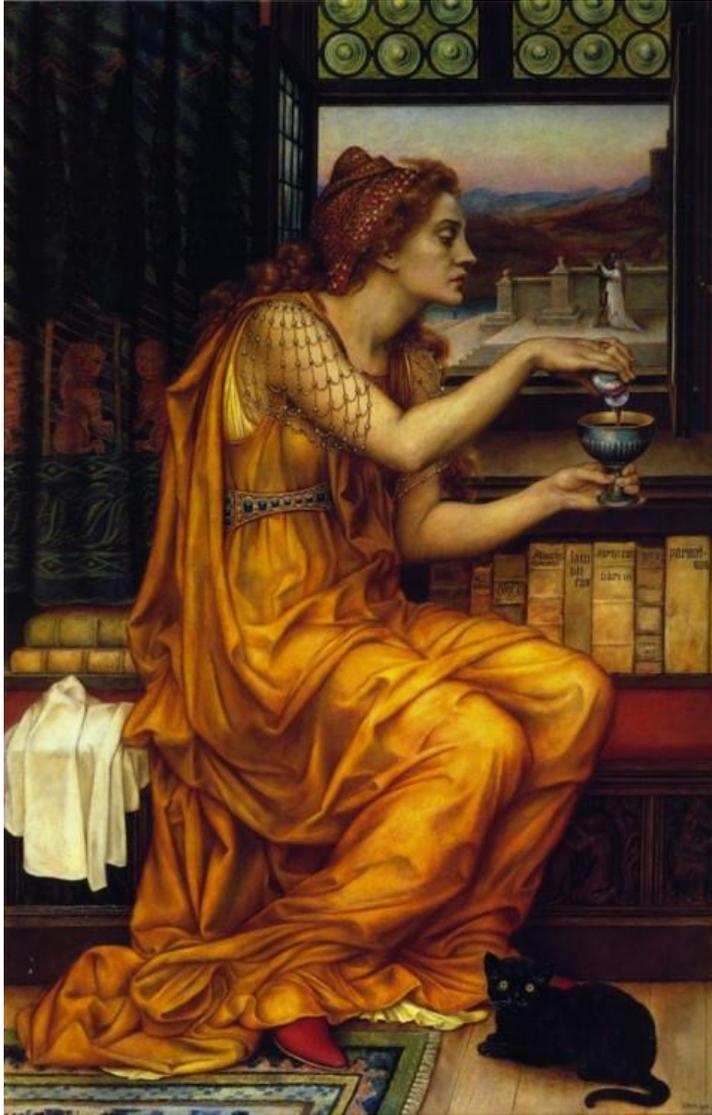
je spomenutá iba raz v kapitole 34 knihy Gylfaginning (súčasť prózy Edda z 13.st.); pozri *lokality v severskej mytológii*

<https://it.wikipedia.org/wiki/%C3%89lj%C3%BA%C3%B0nir>

Élivágy v *severskej mytológii* rieky života prameniace v studni *Hvergelmi* v *Nieflheime*; posledná z nich pretekala okolo mreží, ktorými bol ohradený *Hell*; pozri *Thor/Tor*
elixír - z arab.; nápoj obdarený zvláštnym *magickým* účinkom (elixír života, mladosti, lásky; pozri *živá voda*); v *alchýmii* pralátka, ktorá mala byť základom premeny kovov na *zlato* (pozri *kameň mudrcov*); pozri *grál* (*Biedermann*); *broskyňa* (*Obuchová*); *alchýmia*, *Anastázia*



Anonym: Veľká mučienica Anastázia, doručovateľka elixírov (byzantská ikona, 14.-15.st.)



E. de Morgan: Elixír lásky

elixír života - lat. panacea; pozri *sóma*; *Paracelsus* (www)

www: v rámci *alchymistického* procesu premeny bežných kovov na zlato sa tiež označuje ako „pitné zlato“ (lat. aurum potabile); na jednej strane má byť liekom na choroby (napríklad *rakovinu*) a tým zaistiť predĺženie života, na druhej strane má predĺžiť život; liek má účinkovať regeneratívne, tak ako had vyzlieka starú kožu, alebo ako regenerácia, omladnutie; v čínskej tradícii je známy ako dosiahnutie diamantového tela, v indickej je známy ako ayurvéda

http://sk.wikipedia.org/wiki/Alch%C3%BDmia#Hlavn.C3.A9_ciele_alch.C3.BDmie

Elízer - správca *Abrahámovho* domu, ktorého pred narodením *Izmaela* a *Izáka* ustanovil za svojho dediča (*Genesis 15,2n*); vo výtvarnom umení známy ako ten, ktorý bol poverený pýtať o ruku *Rebeky* pre Abrahámovho syna *Izáka*; pozri *Rebeka*



J. Saenredam podľa K. van Mandera I : Rebeka a Eliezer pri studni (rytina, 16.st.)



F. Francken II: Rebeka a Eliezer (17.st.)



G. van den Eeckhout: Rebeka a Eliezer pri studni (1661)



A. Coypel: Elizer a Rebeca (1701)



B. West: Izákov sluha priväzuje náramok na Rebekinu ruku (1775)



G. Doré: Elízer a Rebeka (drevoryt, 1866)

Elízeus - prorok, žiak Izaiáša; tiež Eliša



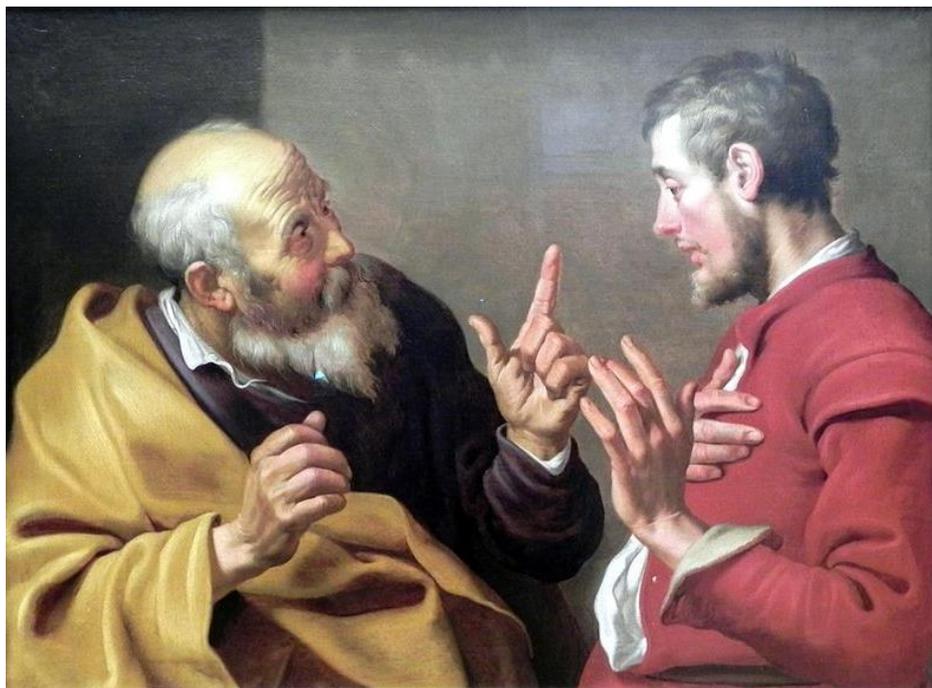
M. Wolgemut, W. Pleydenwurff, H. Schedel: Eliáš na ohnivom voze a Elizeus (kolorovaný drevoryt, Norimberská kronika, 1493)



Podľa A. Bloemarta: Eliša siahol po plášti Eliša (1600)



Ferdinad Bol: Eliša odmieta dary Námána (17.st.)



L. Jacobsz: Eliša a Geichazi (1629)



L. Jacobsz: Prorok Eliša a Nátan (17.st.)



P. de Grebber: Elíša odmieta dary Námana (1637)



G. van den Eeckhout: Prorok Elíša so šunemskou ženou (1664)

Elízeus a zlé deti - (*2Kráľov 2,23-25*); keď išiel Elizeus do Bételu, vyšli z mesta deti a posmievali sa mu, že je plešivec; Elizeus ich preklial v mene Boh, z hory vyšla dve medvedice a roztrhali 42 chlapcov (pozri *symboly číselné 42*)



G. Doré: Elizeus a zlé deti (drevoryt, 1866)